

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

E 35 / 2022 vp E-kirje; komission kuulemispyyntö tavaroiden kestävästä kuluttamista koskevan aloitteen vaikutustenarviointiin

Kuluttajaliitto Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto otsikkoasiassa.

Kuluttajaliitto yhtyy e-kirjeluonnoksessa esitettyyn kantaan, jonka mukaan on tärkeää kannustaa tuottajia suunnittelemaan tavaroita, jotka kestävät nykyistä pidempään ja ovat helposti korjattavissa. Kuluttajat arvostavat pitkäikäisiä tuotteita ja useat selvitykset ovat osoittaneet, että kuluttajat kokevat tuotteiden hajoavan liian nopeasti. Kuluttajat kokevat usein myös tavaroiden korjaamisen olevan hankalaa ja/tai kallista uuden tavaran hankintaan verrattuna. **Tuotteiden pitkäikäisyyttä ja korjattavuutta sekä kuluttajien tietoisuutta näistä tuotteiden ominaisuuksista tulee edistää monin eri toimenpitein.**

Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että tällä hetkellä on käsittelyssä useita eri aloitteita komission suunnalta, joissa kaikissa pyritään löytämään keinoja edistää siirtymää nykyistä kestävämpään kulutukseen ja kiertotalouden mukaisiin toimintamalleihin sekä kulutusvalintoihin. Kyse ei ole ainoastaan kuluttajien omista valinnoista vaan myös siitä, **millä toimenpiteillä tuotesuunnittelusta saadaan nykyistä kestävämpää ja toisaalta siitä, millä tavoin korjaus- ja huoltopalveluista saadaan kuluttajien kannalta helppoja, kohtuuhintaisia sekä saavutettavia.** Kaiken kaikkiaan kyse on moninaisesta kokonaisuudesta ja erilaisten toimenpiteiden ja ohjauskeinojen yhdistelmästä ja siksi Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että mitään keinoja ei tässä vaiheessa suljeta ulkopuolelle vaan vaikutustenarvioinnissa tarkastellaan laajasti vaihtoehtoisia ja rinnakkaisia toteutustapoja parhaaseen lopputulokseen pääsemiseksi.

Suomen ei tulisi ottaa liian varauksellista kantaa myöskään tavarankauppadirektiivin muutoksiin, sillä niitä voidaan tarvita osana kokonaisuutta. Useimmissa jäsenvaltioissa käytössä oleva kahden vuoden virhevastuu-aika on monien ns. kestohyödykkeiden osalta aivan liian lyhyt eikä nykyisellään palvele tavoitetta pidempi-ikäisistä tuotteista. Kuluttajaliitto kuitenkin yhtyy siihen näkemykseen, että valmistelussa on pyrittävä siihen, että valitut ratkaisut huomioivat jäsenvaltioiden erilaiset lainsäädännölliset ratkaisut esimerkiksi virhevastuuaajan keston osalta. Suomessa käytössä olevaa tavarantoimittajan oletettuun käyttöikänsä perustuvaa virhevastuun kesto-aikaa on pidetty myös Kuluttajaliitossa toimivana ja kuluttajansuojaa nimenomaan parantavana mallina. Erilaisille tavaroille ja tuotteille olisi mahdollisesti hyvä määritellä kullekin asianmukainen oletettu käyttöikä esimerkiksi ekosysteemidirektiivin perusteella annettavissa säädöksissä ja tämä on voitava ottaa huomioon myös tavarankauppadirektiivin mahdollisten muutostarpeiden tarkastelussa. **Yksi tärkeä näkökulma on myös kuluttajille annettava tieto odotettavissa olevasta käyttöiästä: kuluttajien tulisi voida helposti ja yksinkertaisesti saada tieto käyttöiästä.** Näin voitaisiin ohjata kuluttajien valintoja kestävämpien tuotteiden pariin sekä samalla asettaa tuottajille paineita suunnitella ja tuoda markkinoille nykyistä pidempi-ikäisiä tuotteita.

Kuluttajaliitto toivoo, että Suomi edistäisi laaja-alaisesti korjauspalveluiden saavutettavuutta ja

saatavuutta. Edellä mainitulla tavalla kuluttajat kokevat usein korjauspalveluiden olevan hankalasti saatavilla, aikaa vieviä ja/tai kalliita. Tämän asian kuntoon saattaminen on nähdäksemme ensisijaista ja edellytys sille, että kuluttajien lähtökohtaista valinnanvapautta korjaamisen ja vaihtamisen välillä muutettaisiin miltään osin. Tämän vuoksi **Kuluttajaliitto yhtyy kantaluonnoksessa esitettyyn varaukselliseen kantaan valinnanvapauden rajoittamisen osalta.** Keinoina puuttua korjauspalveluiden puutteisiin voitaisiin harkita esimerkiksi korjaukselle asetettavaa määräaikaa ja/tai myyjälle velvollisuutta antaa kuluttajalle korvaava tuote käyttöön korjauksen ajaksi.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että kuluttajansuojan korkea taso turvataan samalla kun etsitään keinoja edistää tavaroiden kestävästä kuluttamisesta. Erityisen tärkeänä liitto pitää sitä, että olemassa olevat virhevastuusäännökset ja -käytännöt olisivat kuluttajille selkeitä ja korjausmahdollisuudet helposti (ja virhetilanteiden osalta kustannuksitta) saavutettavissa ja käytettävissä. Uusien oikeuksien lisääminen kokonaisuuteen voi olla tarkoituksenmukaista, mutta ensisijaista olisi nähdäksemme parantaa olemassa olevaa lainsäädäntöä ja katsoa koko kiertotalouspaketin kokonaisuutta sekä jo annetuissa aloitteissa esitettyjä mahdollisuuksia parantaa tuotteiden suunnittelua ja niistä annettavia tietoja.

Tavaroiden käyttöikää pidentämällä saavutetaan paitsi huomattavia taloudellisia säästöjä kuluttajille myös merkittäviä ympäristöllisiä hyötyjä säästyneinä raaka-aineina ja vähäisempinä ympäristöpäästöinä. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto pitää erittäin tärkeänä, että komission kiertotalouspaketin jo annetut sekä myöhemmin tänä vuonna annettavat aloitteet etenevät mahdollisimman nopealla aikataululla.

Helsingissä 5. päivänä toukokuuta 2022

Tiina Vyyryläinen

Vaikuttamistyön päällikkö, OTK